

МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Федеральное государственное автономное образовательное учреждение
высшего образования
"Казанский (Приволжский) федеральный университет"
Высшая школа национальной культуры и образования им. Габдуллы Тукая

УТВЕРЖДАЮ

Проректор
по образовательной деятельности КФУ
Проф. Таюрский Д.А.

_____ 20__ г.

Программа дисциплины

История татарской литературной критики Б1.В.ДВ.18

Направление подготовки: 44.03.01 - Педагогическое образование

Профиль подготовки: Родной (татарский) язык и литература

Квалификация выпускника: бакалавр

Форма обучения: заочное

Язык обучения: русский

Автор(ы):

Гилязов Т.Ш.

Рецензент(ы):

Сайфулина Ф.С.

СОГЛАСОВАНО:

Заведующий(ая) кафедрой: Сайфулина Ф. С.

Протокол заседания кафедры No _____ от "_____" _____ 201__ г

Учебно-методическая комиссия Института филологии и межкультурной коммуникации (Высшая школа национальной культуры и образования им. Габдуллы Тукая):

Протокол заседания УМК No _____ от "_____" _____ 201__ г

Регистрационный No

Казань
2019

Содержание

1. Цели освоения дисциплины
2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы
3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля
4. Структура и содержание дисциплины/ модуля
5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения
6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов
7. Литература
8. Интернет-ресурсы
9. Материально-техническое обеспечение дисциплины/модуля согласно утвержденному учебному плану

Программу дисциплины разработал(а)(и) доцент, к.н. (доцент) Гилязов Т.Ш. кафедра татарской литературы Высшая школа национальной культуры и образования им. Габдуллы Тукая, Tagir.Gilazov@kpfu.ru

1. Цели освоения дисциплины

Целями освоения дисциплины "История татарской литературной критики" являются ознакомление этапами и закономерностями развития татарской литературной критики и ее жанровой системой; методами и принципами оценки литературного произведения, а также теорией и научной основой критики как филологической дисциплины; научиться применять полученные знания в процессе теоретической и практической деятельности с художественным текстом.

2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы высшего профессионального образования

Данная учебная дисциплина включена в раздел "Б1.В.ДВ.18 Дисциплины (модули)" основной образовательной программы 44.03.01 Педагогическое образование и относится к дисциплинам по выбору. Осваивается на 3 курсе, 5 семестр.

Дисциплина "История татарской литературной критики" относится к разделу "Б.3. Профессиональный цикл: Вариативная часть ФГОС-3 по направлению подготовки ВПО 050100.62 Педагогическое образование.

Для изучения дисциплины необходимы компетенции, сформированные у обучающихся в результате обучения в средней общеобразовательной школе и в результате освоения дисциплин ООП подготовки бакалавра "Введение в литературоведение", "Татарская литература до XIX века", "Татарская литература XIX века", "Татарская литература начала XX века".

Данная учебная дисциплина входит в систему профессиональных курсов; в совокупность дисциплин гуманитарного цикла, изучающих человека в разных аспектах; в набор дисциплин профессионального цикла, ориентированных на синхронное и диахронное изучение истории татарской критики. Она предваряет циклы дисциплины профилизации по направлению "Педагогическое образование", учебную практику и производственную практику по этому профилю.

3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля

В результате освоения дисциплины формируются следующие компетенции:

Шифр компетенции	Расшифровка приобретаемой компетенции
ОК-1 (общекультурные компетенции)	владение культурой мышления; способность к восприятию, анализу, обобщению информации, постановке цели и выбору путей ее достижения.
ок-6	стремление к саморазвитию, повышению квалификации и мастерства
ПК-1 (профессиональные компетенции)	способность демонстрировать знание основных положений и концепций в области теории и истории литературы, теории коммуникации, филологического анализа и интерпретации текста, представление об истории, современном состоянии и перспективах развития филологии

Шифр компетенции	Расшифровка приобретаемой компетенции
ПК-5 (профессиональные компетенции)	способность применять полученные знания в области теории и истории литературы, теории коммуникации, филологического анализа и интерпретации текста в собственной научно-исследовательской деятельности
ПК-9 (профессиональные компетенции)	способность к проведению учебных занятий и внеклассной работы по языку и литературе в общеобразовательных учреждениях и образовательных учреждениях среднего профессионального образования;

В результате освоения дисциплины студент:

1. должен знать:

- основные положения и концепции татарской литературной критики, ее истоки, закономерности и тенденции ее развития, теоретические данные о предмете, специфике, о жанрах критики.

- основные положения и концепции татарской литературной критики,
- принципы и приемы оценки литературного творчества с эстетической, социальной, нравственно-этической и других точек зрения,
- основную литературоведческую терминологию, касающуюся природы художественной литературы и литературного процесса.

2. должен уметь:

- применять полученные знания при оценке и анализе идейно-эстетической и художественной ценности литературного произведения.

истолковать и оценить произведения литературы с точки зрения художественности и задач современности (в т.ч. насущных проблем общественной и духовной жизни),

- проводить сопоставительный анализ художественных текстов с учетом жанровых традиций, различных направлений литературной критики, а также лингвистический анализ текстов с учетом их стилистической принадлежности,
- пользоваться научной, учебно-методической, справочной литературой.

3. должен владеть:

- владеть основными методами и приемами оценки и анализа литературного процесса
- навыками и методиками научного анализа текста,
- основными литературоведческими и лингвистическими терминами,
- навыками самостоятельной практической деятельности в различных областях литературоведения

4. должен демонстрировать способность и готовность:

- способность демонстрировать знание основных положений и концепций в области теории и истории литературы, теории коммуникации, филологического анализа и интерпретации текста, представление об истории, современном состоянии и перспективах развития филологии
- способность применять полученные знания в области теории и истории литературы, теории коммуникации, филологического анализа и интерпретации текста в собственной научно-исследовательской деятельности

-способность к проведению учебных занятий и внеклассной работы по языку и литературе в общеобразовательных учреждениях и образовательных учреждениях среднего профессионального образования;

4. Структура и содержание дисциплины/ модуля

Общая трудоемкость дисциплины составляет зачетных(ые) единиц(ы) 108 часа(ов).

Форма промежуточного контроля дисциплины: экзамен в 5 семестре.

Суммарно по дисциплине можно получить 100 баллов, из них текущая работа оценивается в 50 баллов, итоговая форма контроля - в 50 баллов. Минимальное количество для допуска к зачету 28 баллов.

86 баллов и более - "отлично" (отл.);

71-85 баллов - "хорошо" (хор.);

55-70 баллов - "удовлетворительно" (удов.);

54 балла и менее - "неудовлетворительно" (неуд.).

4.1 Структура и содержание аудиторной работы по дисциплине/ модулю

Тематический план дисциплины/модуля

N	Раздел Дисциплины/ Модуля	Семестр	Неделя семестра	Виды и часы аудиторной работы, их трудоемкость (в часах)			Текущие формы контроля
				Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы	
1.	Тема 1. Татарская литературная критика как наука. Этапы формирования татарской литературной критики. Литературная критика начала XX века.	6	1	2	2	0	Контрольная работа
2.	Тема 2. Литературная критика в 1920-1950-е годы	6	2	0	2	0	Творческое задание
3.	Тема 3. Литературная критика в 1960-2000 годы	6	3	0	2	0	Эссе
	Тема . Итоговая форма контроля	5		0	0	0	Экзамен
	Итого			2	6	0	

4.2 Содержание дисциплины

Тема 1. Татарская литературная критика как наука. Этапы формирования татарской литературной критики. Литературная критика начала XX века.

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Тема: Татар әдәби тәнкыйте фән буларак: аның педметы һәм бурычлары. Әдәби тәнкыйтнең фәнни Әдәбият гыйлеменә бер тармагы буларак әдәби тәнкыйт. Аның үзенчәлеге, максат-бурычлары, әдәби һәм ижтимагый вазыйфасы. Әдәби тәнкыйтнең башка фәннәр белән бәйләнеше. Аның өйрәнелү тарихы. Тема: Әдәби тәнкыйт тарихын чорларга бүлү мәсьәләсе. Аның принциплары, һәр баскычның хронологик чикләре һәм төп сыйфатлары.

практическое занятие (2 часа(ов)):

1. Фән буларак әдәби тәнкыйт, аның асылы, предметы, эчтәлеге. Әдәби тәнкыйтнең бурычлары, максатлары. 2. Әдәби тәнкыйтнең әдәбият теориясе һәм әдәбият тарихы һәм башка фәннәр белән бәйләнеше 3. ?Әдәби тәнкыйт тарихы? төшенчәсе. Татар әдәби тәнкыйте тарихының чорларга бүленеше мәсьәләсе. 4. Әдәби ? тәнкыйди фикер үткән юлны өйрәнү тарихы.

Тема 2. Литературная критика в 1920-1950-е годы

практическое занятие (2 часа(ов)):

Тема. 1920-1930 елларның I яртысында әдәби тәнкыйт 1. 1920 елларда илдә кискен ижтимагый-рухи һәм әдәби-мәдәни үзгәрешләр. 2. Чор әдәбият белемендә һәм әдәби тәнкыйтнең күзәтелгән гыйльми юнәлешләр: психологик, социологик, культура-тарих, формаль һ.б. 3. Гыйльми-тәнкыйди фикердә яңа совет әдәбиятының чынбарлык, жәмгыять белән бәйләнеше, әдәбиятта сыйнфыйлык һәм партиялелек принциплары, ижат методы һәм әдәби герой, әдәби мираска мөнәсәбәт мәсьәләләренә куелышы. 4. Партияле татар әдәби тәнкыйте формалашу: аның сыйфатлары.

Тема 3. Литературная критика в 1960-2000 годы

практическое занятие (2 часа(ов)):

Тема Тоталитаризмнан соңгы татар әдәби тәнкыйте (1950 елларның икенче яртысы ? 1980 елларның беренче яртысы). 1. 1950 елларның икенче яртысы ? 1960 еллардагы ижтимагый-әдәби атмосфера. 2. КПСС ҮК ның ?Әдәби тәнкыйте турында? (1972) карары: уңай һәм тискәре йогынтысы 3. Чор әдәби тәнкыйтнең сыйфади үзгәрешләр. 4. Вакытлы матбугат битләрендә әдәби бәхәсләр һәм дискуссияләр: уңай герой һәм әдәбиятта заманчалык. Тема: Татар әдәби тәнкыйтнең профессиональ һәм язучылар тәнкыйте 1. Ф.Миңнуллин ? профессиональ тәнкыйтче. 2. Ф.Миңнуллин әдәби-тәнкыйди эшчәнлегендә татар прозасының үсеш перспективасы. 3. Тәнкыйтче хезмәтләрендә әдәбиятта заманчалык, заман герое, тип һәм типиклык проблемалары. 4. М.Мәндиев әдәби-тәнкыйди эшчәнлегендә ?язучылар тәнкыйте?нең сыйфатлары. 5. М.Мәндиев тәнкыйтнең язучылык һөнәре, ижат иреге, автор-эсәр-укучы мөнәсәбәтләре мәсьәләләре. 6. М.Мәндиевнең әдәби мирасы, татар әдәбияты тарихын яңа исемнәр һәм фактлар белән баету юнәлешендә эшчәнлеге. Тема. Хәзерге татар әдәби тәнкыйте 1. XX ? XXI гасыр чикләрендә социокультурологик ситуация: Советлар Берлегендә инкыйлаби кузгалыш, аның таркалуы, социаль-икътисади күчеш, идеологиядә үзгәреш һәм мәдәният торышы. 2. Татар әдәби тәнкыйтнең ?торгынлык? чоры һәм аның сәбәпләре. Ф.Миңнуллин, Р.Мостафин бәя-хөкемнәре. 3. ?Күчеш чоры? тәнкыйте: аның сыйфатлары. 4. XXI гасыр башы татар әдәби тәнкыйтнең яңа чор әдәби процессын, шул исәптән аерым эсәрләргә аңлау-бәяләүнең үлчәмнәрен, фәнни нигезләрен ачкан эстетик концепцияләрчагылышы. .

4.3 Структура и содержание самостоятельной работы дисциплины (модуля)

N	Раздел Дисциплины	Се- местр	Неде- ля семе- стра	Виды самостоятельной работы студентов	Трудо- емкость (в часах)	Формы контроля самосто- ятельной работы
1.	Тема 1. Татарская литературная критика как наука. Этапы формирования татарской литературной критики. Литературная критика начала XX века.	6	1	подготовка к контрольной работе	27	контроль- ная работа
2.	Тема 2. Литературная критика в 1920-1950-е годы	6	2	подготовка к творческому экзамену	27	творчес- кое задание
3.	Тема 3. Литературная критика в 1960-2000 годы	6	3	подготовка к эссе	37	эссе
Итого					91	

5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения

Рекомендуемые образовательные технологии: лекции, практические занятия, контрольные работы, коллоквиумы, самостоятельные работы, научно-исследовательские работы, творческие работы, курсовые работы.

При проведении занятий используются активные и интерактивные формы занятий (компьютерные симуляции, деловые и ролевые игры, проектные методики, мозговой штурм, разбор конкретных ситуаций) в сочетании с внеаудиторной работой.

В рамках учебного курса предусматриваются встречи с ведущими учеными литературоведами по истории татарской литературы начала XX века, посещение литературных музеев г.Казани и РТ, отдела редких книг и рукописей научной библиотеки КФУ им. Н.Лобачевского и архивов РТ.

6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов

Тема 1. Татарская литературная критика как наука. Этапы формирования татарской литературной критики. Литературная критика начала XX века.

контрольная работа , примерные вопросы:

1. Гыйльми-тәнкыйди фикердә тәнкыйтьнең ататмасы һәм аның килеп чыгышы мәсьәләсе. 2. Ф.Әмирханның ?Печән базары, яки Яңа Кисекбаш?, Г.Гобәйдуллин? ?С.Рәмиев шигырьләре тугрысында?язмаларына бәя. II вариант 1. Әдәби тәнкыйтьнең предметы, үзбилгеләнү хокукы мәсьәләсе. Әдәби тәнкыйть билгеләмәләре. 2. Г. Ибраһимовның ?Яңа әсәрләр, яңа имзалар вә яшь куәтләр? әдәби күзәтүенә бәя. Ж.Вәлидинең ?Габдулла Тукаев? некролог-мәкаләсендә Шагыйрьгә бирелгән бәя. III вариант 1. Р.Фәхретдин гыйльми-тәнкыйди эшчәнлегендә тәнкыйтьнең теоретик проблемалары (термин, әдәби тәнкыйть шартлары, төрләрә һ.б.). 2. Г. Кәрамның ?Габдулла Тукаев? мәкаләсендә шагыйрь ижаты һәм шөхәсе турында авторның бәя-хөкемнәре Х. Искәндәрвәнең ?Тигезсезләр?дә Рөкыя? мәкаләсендә әдәби әсәрдә тормыш дәрәҗәсе, типиклык мәсьәләләре. IV вариант 1. Г.Ибраһимов гыйльми эшчәнлегендә тәнкыйтьнең нәзари (теоретик) мәсьәләләре (термин, әдәби тәнкыйть шартлары, төрләрә һ.б.). 2. Г.Тукай ?Галиәсгар Камал әфәнденең 10 еллык юбилейсы?, Ф. Сәйфи-Казанлының ?Ялтыравыклы ялган? бәхәслә мәкаләсендә әдәби әсәрдә тормышчанлык, матурлык һәм сәнгатьчә уйланмалылык мәсьәләләре.

Тема 2. Литературная критика в 1920-1950-е годы

творческое задание , примерные вопросы:

II. Творческие работы (Ижади эшләр) А) Г. Ибраһимовның "Татар шагыйрьләре" хезмәтендә С. Рәмиев, Дәрдемәнд, Г. Тукай поэзияләренең яктыртылышы. 1) Хезмәттә теоретик карашларның чагылышы а) "Татар шагыйрьләре" китабының язылу һәм өйрәнелү тарихы. б) Шагыйрь һәм шигырь мәсьәләсе. в) Назыйм һәм нәзым мәсьәләсе. г) Авторның шагыйрьлек сыйфатлары турындагы карашлары. д) Шигырьдә ижтимагый, әхлакий, фәлсәфи мәсьәләләренең сәнгатьчә гәүдәләнешә проблемасы. е) Шигърияттә лирик "мин" һәм мохит мөнәсәбәте. 2) Г. Ибраһимовның С. Рәмиев лирикасы хакында бәя-хөкемнәре. Шагыйрь поэзиясенең төп сыйфатлары. 3) Авторның Дәрдемәнд (Закир Рәмиев) шигъриятте турында карашлары. 4) Г. Ибраһимовның Г. Тукай поэзиясе турында бәя-хөкемнәре: а) шагыйрь поэзиясенең тел-өслүбендәге үзгәрешләргә нисбәтле үсеш баскычлары; б) фикри-мәгънәви идея эчтәлегендәге үзгәрешкә мөнәсәбәтле аерып чыгарылган чорлар; в) шагыйрь ижатының милли характеры; г) Г. Тукай шигъриятенең халыкчанлыгы; д) шагыйрь поэзиясендә мотивлар төрлеләге; е) Тукайның шагыйрьлек абруе, даны, шөһрәте турында Г. Ибраһимов; ж) шагыйрьнең тәржемәләре турында бәя-хөкемнәре; з) Г. Тукай шагыйрьме, түгелме? Б) Г. Тукай шигъриятенең идея-эстетик үзенчәлекләренә, төп сыйфатларына нисбәтле Г. Ибраһимов һәм Ж. Вәлиди карашларының чагыштырма таблицасы. 1) Г. Тукай шигъриятенең идея-эстетик үзенчәлекләре, төп сыйфатлары 2) Г. Ибраһимов бәяләү-үлчәүләре һәм карашлары 3) Ж. Вәлиди бәяләү-үлчәүләре һәм карашлары

Тема 3. Литературная критика в 1960-2000 годы

эссе , примерные темы:

1. Хәзерге интернет-ресурслар шартларында татар әдәби тәнкыйтенең киләчәге. 2. Сәнгать һәм нәфис әдәбият әдәби тәнкыйть белән янәшә атлый. 3. Татар тәнкыйтендә әдәби юнәлешләр һәм әдәби агымнар: мифмы әллә реальлекме? 4. Әдәби тәнкыйть һәм публицистика: уртаклыклар һәм үзенчәлекләр. 5. Әдәби тәнкыйть: ижәтми яисә фәнме? 6. 1960-1980 еллар әдәби тәнкыйте: бүгенге көн күзлегеннән караш. 7. Әдәби тәнкыйть һәм әдәбият тарихы: бәйләнешләр һәм үзенчәлекләр. 8. Китап-мәдәнилекнең бер баскычы. 9. Әдәби тәнкыйтьнең жанрлар системасы. 10. XXI гасырда әдәби тәнкыйтьнең үсеш юнәлеше, шартлары. 11. Татар әдәби тәнкыйте әдәби бәйләнешләр контекстында. 12. Татар әдәби тәнкыйте яңарышында рус әдәби тәнкыйте.

Итоговая форма контроля

экзамен (в 5 семестре)

Примерные вопросы к экзамену:

I. Тематика контрольных работ (контроль эш темалары)

I. Промежуточная аттестация (агымдагы контроль эш сораулары)

A)

I вариант

1. Тәнкыйди фикер үткән юлның өйрәнелү тарихы.

2. Г. Гобәйдуллинның "Сәгыйть Рәмиев шигырьләре тугрысында" дигән мәкаләсендә шагыйрь лирикасына бирелгән бәя.

II вариант

1. Әдәби тәнкыйтьнең предмети, үзбилгеләнү хокукы мәсьәләсе.

2. Г. Исхакыйның "Татар матбугаты." Низамлы мәдрәсә" рецензиясендә реалистик тәнкыйть билгеләре.

III вариант

1. XX гасыр башында әдәби тәнкыйтьнең фән буларак формалашуы.

2. Г. Кәрамның "Габдулла Тукаев" мәкаләсендә шагыйрь ижаты һәм шәхесе турында авторның бәя-хөкемнәре.

IV вариант

1. Әдәби тәнкыйтьнең шартлары, аңа куелган таләпләр.

2. Ф. Сәйфи-Казанлының "Ялтыравыклы ялган" бәхәсле мәкаләсендә әдәби әсәрдә тормышчанлык, матурлык һәм сәнгатьчә уйланмалылык мәсьәләләре.

V вариант

1. Урта гасыр һәм XIX йөздә тәнкыйди фикер, аның яшәү формалары.

2. Г. Ибраһимовның "Яңа әсәрләр, яңа имзалар вә яшь куәтләр" әдәби күзәтүенә бәя.

VI вариант

1. Әдәби тәнкыйтьнең төрләре.

2. Х. Искәндәрвәнең "Тигезсезләр"дә Рәкыя" мәкаләсендә әдәби әсәрдә тормыш дәрәслеге, типиклык мәсьәләләре.

VII вариант

1. XX гасыр башы татар әдәби тәнкыйтендә милли әдәбиятның үсеш юнәлеше мәсьәләсе.

2. Ф. Әмирханның "Яшь гомер" рецензиясендә тәнкыйтьченең әсәрне бәяләү алымнары.

VIII вариант

1. Әдәби тәнкыйтьнең аналитик жанрлар системасы.

2. Г. Тукайның "Милләткә файда урынына зарар", "Яңа әсәрләр (Хәмитнең хәяты)" язмаларында әдипләр ижатын бәяләү алымнары.

Б) I вариант

1. Әдәби тәнкыйть тарихын чорларга бүлү мәсьәләсе.

2. Ф. Әмирханның Г. Исхакый әсәрләренә язылган рецензияләре.

II вариант

1. Урта гасыр һәм XX йөздә тәнкыйди фикер.

2. Ф. Әмирхан истәлек-хатирәләрендә Тукай ("Тукай тугрысында искә төшкәннәр", "Тукай вә хатын-кыз", "Тукай үлем алдыннан" һ.б.).

III вариант

1. XX гасыр башында әдәби тәнкыйть. Аның үзбилгеләнү хокукы өчен көрәше (Г. Тукай, Г. Сәгъди, С. Рәмиев, Н. Гасрый, Ж. Насип һ.б.).

2. Г. Тукай тәнкыйди эшчәнлегендә әдәби-публицистик жанрлар ("Былырның хисабы", "Акыллы башлар" һ.б.).

IV вариант

1. М. Укмасый, Ж. Насып мәкаләләрендә әдәби тәнкыйть шартлары һәм тәнкыйтьчегә куелган таләпләр.

2. Г. Исхакый тәнкыйди эшчәнлегендә фельетон (рецензия) жанры.

V вариант

1. Әдәби тәнкыйтьтә матур әдәбиятның үсеш юнәлеше (ориентациясе) мәсьәләсе.

2. Ф. Әмирханның "Әдәбият кичәсе", "Әдәбиятка гайд", "Мәктәпләребездә татар әдәбияты" мәкаләләре.

VI вариант

1. Татар әдәби тәнкыйтендә матур әдәбиятның халыкчанлыгы һәм миллилеге проблемасы.
2. Г. Тукайның әдәби тәнкыйди эшчәнлегендә аналитик жанрлар (рецензия, мәкалә, әдәби күзәтү, хатлар һ.б.).

VII вариант

1. Әдәби тәнкыйть фәне. Аның предметы, бурычлары, башка фәннәр белән бәйләнеше.
2. Г. Ибраһимовның "Вақытсыз һәлак булды", "Галиябану хақында бер-ике сүз" язмалары.

VIII вариант

1. Татар тәнкыйте туу һәм аны формалаштыруда көч куйган тәнкыйтьчеләр.
2. Г. Ибраһимовның "Татар матбугаты", "Зур романнар", "Хәят" мәкалә, рецензияләре.

B) I вариант

1. Ж. Вәлиди әдәби-тәнкыйди һәм гыйльми эшчәнлегендә Тукай.
2. XXI гасыр башында күргән дөнья күргән гыйльми монографик хезмәтләрдә (Р. Ганиева, Х. Миңнегулов, Т. Галиуллин, Ә. Сәхәпов, Ә. Закиржанов һ.б.) XX гасыр башы әдәбияты һәм әдәби тәнкыйть мәсьәләләре.

II вариант

1. Гыйльми-тәнкыйди фикердә (XX гасыр башы) сүз сәнгатенең халыкчанлыгы һәм миллилеге мәсьәләсе.
2. Г. Гобәйдуллинның тәнкыйди мәкаләләре һәм рецензияләрендә әдәби әсәргә бәяләү алымнары, бизмәннәре.

III вариант

1. Г. Исхакыйның әдәби тәнкыйди, гыйльми эшчәнлегендә реалистик тәнкыйть сыйфатлары.
2. Г. Батталның әдәби- гыйльми, тәнкыйди эшчәнлеге.

IV вариант

1. 1910 елларда һөнәри тәнкыйть һәм аның үсеше.
2. М. Мөһдиевнең рухи мирасында әдәбият белеме, әдәби тәнкыйть мәсьәләләре.

V вариант

1. Г. Ибраһимовның 1910 еллардагы тәнкыйди эшчәнлеге, аның эстетик концепциясе.
2. Ризаэтдин Фәхрәтдин - тәнкыйтьче һәм әдәбият галиме.

VI вариант

1. Ф. Әмирхан - һөнәри тәнкыйтькә нигез салучыларның берсе.
2. Д. Заһидуллина гыйльми тикшеренүләрендә XX гасыр башы әдәбияты һәм әдәби тәнкыйть мәсьәләләре.

VII вариант

1. Г. Кәрам, Г. Рәхим, С. Рәмиев мәкалә һәм рецензияләрендә күтәрелгән мәсьәләләр.
2. XX гасыр башы әдәби-тәнкыйди, гыйльми-фәлсәфи фикерендә шигырь һәм шигырь техникасы мәсьәләләре.

II. Итоговая аттестация (йомгаклау характерындагы тикшерү контроль эшләре)

I вариант

1. Әдәби тәнкыйть фәне. Аның предметы, максат бурычлары.
2. Г. Исхакыйның әдәби тәнкыйди эшчәнлеге, тәнкыйтьченең әдәби әсәргә бәяләү принципнары, алымнары.

II вариант

1. Әдәби тәнкыйть тарихын чорларга бүлү мәсьәләсе. К. Насырйының гыйльми эшчәнлегендә әдәби тәнкыйтьнең тәүге адымнары.
2. Г. Тукайның әдәби тәнкыйди эшчәнлеге, жанрлар төрлелеге.

III вариант

1. Әдәби тәнкыйть шартлары, тәнкыйтьчегә куелган таләпләр.

2. Ф.Әмирханның әдәби-тәнкыйди эшчәнлеге, реалистик тәнкыйть үзенчәлекләре.

IV

1. XX гасыр башы әдәби тәнкыйте, анда күтәрелгән мәсьәләләр һәм аларның хәл ителеше.

2. Ж.Вәлиди - профессиональ тәнкыйтьче, тәнкыйди ижатының төп сыйфатлары.

II. Творческие работы (Ижади эшләр)

A) Г. Ибраһимовның "Татар шагыйрьләре" хезмәтендә С. Рәмиев, Дәрдемәнд, Г. Тукай поэзияләренәң яктыртылышы.

1) Хезмәттә теоретик карашларның чагылышы

а)"Татар шагыйрьләре" китабының язылу һәм өйрәнелү тарихы.

б)Шагыйрь һәм шигырь мәсьәләсе.

в)Назыйм һәм нәзым мәсьәләсе.

г)Авторның шагыйрьлек сыйфатлары турындагы карашлары.

д)Шигырьдә ижтимагый, әхлакий, фәлсәфи мәсьәләләренәң сәнгатьчә гәүдәләнешә проблемасы.

е)Шигърияттә лирик "мин" һәм мохит мөнәсәбәте.

2) Г. Ибраһимовның С. Рәмиев лирикасы хакында бәя-хөкемнәре. Шагыйрь поэзиясенәң төп сыйфатлары.

3) Авторның Дәрдемәнд (Закир Рәмиев) шигъриятә турында карашлары.

4) Г. Ибраһимовның Г. Тукай поэзиясе турында бәя-хөкемнәре:

а) шагыйрь поэзиясенәң тел-өслүбәндәгә үзгәрешләргә нисбәтлә үсеш баскычлары;

б) фикри-мәгънәви идея эчтәлегендәгә үзгәрешкә мөнәсәбәтлә аерып чыгарылган чорлар;

в) шагыйрь ижатының милли характеры;

г) Г. Тукай шигъриятенәң халыкчанлыгы;

д) шагыйрь поэзиясендә мотивлар төрлеләге;

е) Тукайның шагыйрьлек абруе, даны, шөһрәте турында Г. Ибраһимов;

ж) шагыйрьнең тәржемәләре турында бәя-хөкемнәре;

з) Г. Тукай шагыйрьме, түгелме?

Б) Г. Тукай шигъриятенәң идея-эстетик үзенчәлекләренә, төп сыйфатларына нисбәтлә Г. Ибраһимов һәм Ж. Вәлиди карашларының чагыштырма таблицасы.

1) Г. Тукай шигъриятенәң идея-эстетик үзенчәлекләре, төп сыйфатлары

2) Г. Ибраһимов бәяләү-үлчәүләре һәм карашлары

3) Ж. Вәлиди бәяләү-үлчәүләре һәм карашлары

III. Тематика научных докладов (Фәнни доклад темалары)

1. Г. Тукайның әдәби тәнкыйть эшчәнлегендә фельетоннар.

2. Г. Тукайда тәнкыйтькә каршы тәнкыйть.

3. Г. Тукайның тәнкыйть эшчәнлегендә информатив жанрлар.

4. Ф. Әмирханның тәнкыйть эшчәнлегендә рецензияләр.

5. Ф. Әмирханның тәнкыйть эшчәнлегендә Г. Исхакый әсәрләрен бәяләгән рецензияләр.

6. Ф. Әмирханның тәнкыйть эшчәнлегендә Г. Тукай шигъриятә.

7. Г. Тукай ижатында М. Гафури.

8. Ф. Әмирханның публицистик мәкаләләрендә Г. Тукай.

9. Ф. Әмирханның ижатында сәнгать тәнкыйте.

10. Ф. Әмирхан тәнкыйтендә мәкаләләр.

11. Ф. Әмирхан әдәбият тарихы, әдәбиятны мөктәптә укыту турында.

12. Г. Исхакыйның тәнкыйди эшчәнлегендә рецензияләр.

13. Г. Исхакыйның тәнкыйди һәм гыйльми эшчәнлегендә әдәбият мәсьәләләре.

14. Г. Исхакый ижаты турында Ж. Вәлиди ("Гаяз әфәнде" мәкаләсе).

15. Г. Ибраһимовның тәнкыйди эшчәнлегендә еллык хисаплар.
16. Г. Ибраһимовның ижатында С. Рәмиев лирикасы.
17. Г. Ибраһимовның ижатында Дәрдемәнд.
18. Г. Ибраһимовның "Татар шагыйрьләре"ндә Г. Тукай ижаты.
19. Г. Ибраһимовның "Әдәбият мәсьәләләре" мәкаләсенә анализ.
20. Г. Ибраһимовның рецензияләрендә Г. Тукай.
21. Г. Ибраһимовның тәнкыйди эшчәнлегендә әдәби күзәтүләр.
22. Г. Ибраһимовның тәнкыйди эшчәнлегендә әдәби портретлар.
23. Г. Ибраһимовның тәнкыйди эшчәнлегендә рецензияләр.
24. Г. Ибраһимовның гыйльми эшчәнлегендә татар әдәбияты тарихын чорларга бүлү мәсьәләсе.
25. Г. Ибраһимов эшчәнлегендә сәнгать тәнкыйте.
26. Г. Ибраһимов тәнкыйтенә эстетик концепциясе.
27. Г. Ибраһимов матур әдәбиятның лирика төре турында.
28. Г. Ибраһимов ижатында Мәжит Гафури.
29. Г. Камалның әдәби-тәнкыйди эшчәнлеге.
30. С. Рәмиевнең эшчәнлегендә тәнкыйть мәсьәләләре.
31. "Мирас" журналында тәнкыйди мирасны яктырту мәсьәләсе (аерым ел мисалында).
32. М. Хәсәновның гыйльми, тәнкыйди эшчәнлегендә Г. Ибраһимов.
33. "Казан утлары" журналында тәнкыйди мирасны чагылдыру (аерым ел мисалында).
34. Ж. Вәлиди - һөнәри тәнкыйтьче.
35. Ж. Вәлиди тәнкыйди эшчәнлегендә фәлсәфи-эстетик тәнкыйть билгеләре.
36. Ж. Вәлиди тәнкыйтендә рецензияләр.
37. Ж. Вәлидинең "Яшь йөрәкләр" рецензиясендә әдип өсәрен бәяләү алымнары, принципнары.
38. Г. Тукай шигъриятендә Ж. Вәлиди тарафыннан асызыкланган ижтимагый-милли кыйммәте.
39. Ф. Сәйфи-Казанлының 1910 еллар тәнкыйди эшчәнлегендә сәнгатьчә дәрәжә нәм матурлык мәсьәләләре.
40. Гыйльми-тәнкыйди бәхәстә Ф. Әмирханның "Тигезсезләр" драмасы.
41. 1910 еллар тәнкыйди фикерендә Г. Исхакыйның "Мөгәллимә"сендәге Фатыйма образы турында бәя-хөкөмнәре.
42. 1910 елларда һөнәри тәнкыйтьнең күтәрелеше.
43. 1910 елларда һөнәри әхлак, ижтимагый позиция мәсьәләләре.
44. Х. Искәндәрәв тәнкыйтендә Г. Ибраһимов.
45. Г. Ибраһимов "Яшь йөрәкләр" романының Г. Газиз тарафыннан билгеләнгән ижтимагый-милли нәм фәлсәфи-эстетик кыйммәте.
46. Х. Кәримовның "Әдәбиятта үзгәреш көтелә" мәкаләсендә әдәби барышны бәяләү алымнары, принципнары.
47. "Әдәбиятта үзгәреш көтелә" мәкаләсендә әдәби хәрәкәтнең Х. Кәримов тарафыннан асызыкланган үсеш-үзгәреш тенденцияләре.
48. Икенче буын тәнкыйтьчеләре вәкиле Г. Рәхимнең тәнкыйди ижаты.
49. Г. Кәрам - театр тәнкыйтенә нигез салучы.
50. Гыйффәт туташ шигърияте хакында Н. Гасрый.
51. Ш. Мөхәммәдъяровның әдәби тәнкыйтьне үстерүгә көрткән өлеше.
52. Ф. Туктаровның гыйльми-тәнкыйди фикердәге урыны.
53. Ш. Әхмәдиевтә әдәбият нәм сәнгать тәнкыйте.

54. Г. Тукай һәм Г. Ибраһимов мөнәсәбәтләре нисбәтле дөнья күргән язмаларда тәнкыйтьче өхлагы мөсьәләләре.

55. "Вақыт" - әдәби тәнкыйть мөйданы.

56. "Аң" - әдәби тәнкыйть мөйданы.

57. "Йолдыз" - әдәби тәнкыйть мөйданы.

58. "Шура" журналы әдәби тәнкыйть мөйданы.

IV. Перечень вопросов для экзамене (Имтихан сораулары)

Исхакыйның татар әдәбияты турындагы доклады һ.б.)

36. Әдәбият теориясе һәм әдәбият тарихына караган беренче хезмәтләр (Ж.Вәлиди, Г.Ибраһимов, Г.Рәхим, Г.Газиз, Г.Нигъмәти, Г.Сәгъди һ.б.).

37. М.Мәһдиевның әдәби-гыйльми, тәнкыйди эшчәнлегенә ("Реализмга таба" (1989), "Социальные корни таланта" (1992), "Әдәбият һәм чынбарлык" (1987)).

38. М.Гайнуллинның XX йөз башы татар әдәби тәнкыйте турындагы карашлары ("Татарская литература и публицистика нач. XX века", 1966).

39. Ә.Галиеваның "Татар әдәбият белемендә культура-тарих мәктәбе" (2002), Д.Заһидуллинаның "Әдәбият кануннары һәм заман" (2000), монографияләренә күзәтү.

40. Әдәби тәнкыйтьнең шартлары турында галимнәр, тәнкыйтьчеләр.

Творческая работа (иәди эш) Г. Коләхмәтовның "Яшь гомер" идея-эстетик үзенчәлекләренә нисбәтле рецензентлар карашларының чагыштырмача характеристикасы

Яшь гомер" идея-эстетик үзенчәлекләре "

Г. Тукай шигъриятенә идея-эстетик үзенчәлекләре, төп сыйфатлары

Г. Ибраһимов бәяләү-үлчәүләре һәм карашлары

Ж. Вәлиди бәяләү-үлчәүләре һәм карашлары

1. Әсәрнең темасы, кхтөрелгән мөсьәләләр, анда якланган фикер-идеяләр

2. Әсәрнең сәнгатьчә эшләнеше:

А) жанры

Б) конфликты

В) сюжет-композициясе

Г) образлар системасы

Д) әсәрнең тел-өслүбе

3. Әдәби тәнкыйтьтөтөткан урыны:

А) тәнкыйтькә алып килгән яңалыгы;

Б) тәнкыйть төре;

В) тәнкыйтж тибы

Г) тәнкыйть юнәлеше, агымы.

Чыганаклар:

1. Исхакый Г. Яшь гомер // Гыйлажев Т.Ш. Рецензияләрдән төгъзияләргә: XX йөз башы татар әдәби тәнкыйте . - Казан: Татар кит. нәшр., 2008. - 31-34 б.

2. Әмирхан Ф. Яшь гомер // Гыйлажев Т.Ш. Рецензияләрдән төгъзияләргә: XX йөз башы татар әдәби тәнкыйте . - Казан: Татар. кит. нәшр., 2008. - 29-31 б.

3. Камал Г. Яшь гомер // Әсәрләр. Өч томда. Т.3 / Хикәяләр, мөкаләләр, рецензияләр, истәлекләр. - Казан: Татар. кит нәшр, 1981. - 167-169 б.

Фәнни-методик әдәбият

1. Мухаммадиев Р. Проблемы формирования татарской литературной критики (1905-1917).- Казань: Татар. книж. изд-во, 1982.- 143 С.

2. Заһидуллина Д.Ф. Әдәбият кануннары һәм заман (Татар әдәбият нәзариясенә барлыкка килүе һәм үсеш баскычлары) / Д.Ф. Заһидуллина. - Казан: Татар. кит. нәшр., 2000. - 271 б.

3. Гыйлажев Т.Ш. Гаяз Исхакый тэнкыйтендә әдәби әсәрне бәяләү принциплары // Әдәби мирас: тарих һәм заман. - Казан: Татар. кит. нәшр., 2005. - 119-127 б.
4. Гыйлажев Т.Ш. Фатих Әмирхан әдәби-тэнкыйди эшчәнлегендә төп тенденцияләр // Әдәби мирас: тарих һәм заман.- Казан: Татар.кит.нәшр.- 2005.- 112-119 б.

Вопросы для экзамена (Имтихан сораулары)

1. Әдәби тэнкыйть фәне. Аның предметы һәм бурычлары (функцияләре), башка фәннәр белән бәйләнеше.
2. Татар әдәби тэнкыйтенең формалашуына нигез булган беренче карашлар һәм хезмәтләр:тэнкыйди фикернең яшәү һәм үсү формалары (Г.Курсави, Х.Фәезханов, Ш.Мәрҗани һ.б.).
3. Әдәби тэнкыйтьнең үзбилгеләнү хокукы өчен көрәше (Г.Тукай, Г.Сәгъди, С.Рәмиев, Н.Гасрый, Ж.Насыип, М. Укмаси).
4. Әдәби тэнкыйтьнең фән буларак формалашу чоры (1905-1917).
5. Совет чоры татар әдәби тэнкыйте һәм аның чорларга бүленеше. Төп сыйфатлары.
6. Татар әдәби тэнкыйте тарихын өйрәнүнең торышы.
7. 1905-1907 - елларда татар вакытлы матбугаты туу һәм аның әдәби тэнкыйть формалашуга уңай йогынтысы.
8. XIX гасыр мәгърифәтчесе К.Насыйриның гыйльми эшчәнлегендә әдәби тэнкыйть мәсьәләләре.
9. 1910 - еллар тэнкыйтендә әдәби-эстетик фикер көрәше: матур әдәбиятта тормыш дәрәҗәләгән чагылдыру, аның халыкчанлыгы һәм миллигә, сүз сәнгатең үсеш юнәлеше проблемалары.
10. Театр тэнкыйте туу һәм аны формалаштыруда көч куйган тэнкыйтьчеләр.
11. Әдәби тэнкыйтьнең жанрлар системасы һәм аларны төркемләү мәсьәләсе.
12. Жамал Вәлиди - тэнкыйтьче һәм әдәбият галиме.
13. Әдәби тэнкыйтьнең юнәлеш-агымнары, төрләре һәм типлары
14. Г.Тукайның әдәби тэнкыйди эшчәнлеге. "Шигырьләребез", 1907; "Мөбарәк тәсбих өзелде", 1910; "Милләткә файда урынына зарар", 1910; "Мөкаддима", 1910; "Яңа әсәрләр", 1911 һ.б.
15. Г.Ибраһимов тэнкыйтендә Г.Тукай ижаты һәм шәхесенә бәя.
16. Г.Ибраһимовның татар әдәби тэнкыйтен формалаштыру һәм үстерүдәге роле. "Татар матбугаты" (1910), "Зур романнар" (1912), "Яңа әсәрләр, яңа имзалар вә яшь куәтләр" (1915), "Галиябану" хакында бер-ике сүз" һ.б.
17. Г.Сәгъдинең гыйльми-тэнкыйди эшчәнлеге, әдәби тэнкыйть турындагы карашлары.
18. Хәзерге әдәби тэнкыйть (1980 еллар уртасы- 2010 еллар) һәм анда күзәтелгән сыйфади үзгәрешләр.
19. Ж.Вәлиди - беренче тукайчы галим.
20. Габделбари Батталның әдәби-тэнкыйди эшчәнлеге.
21. Ф.Миңнуллин - профессиональ әдәби тэнкыйтьче.
22. Г.Исхакыйның әдәби-тэнкыйди эшчәнлеге.
23. 1920-1930 елларның беренче яртысында татар әдәби тэнкыйтенең үсеш-үзгәреш тенденцияләре.
24. Риззәтдин Фәхрәтдин - тэнкыйтьче һәм әдәбият галиме.
25. Ф.Әмирханның әдәби-тэнкыйди эшчәнлеге, төп темалар.
26. Ибраһим Нуруллин -әдәбият галиме һәм тэнкыйтьче.
27. Т.Галиуллин - әдәбият галиме һәм тэнкыйтьче.
28. Мөхәммәт Мәңдиевнең әдәби-гыйльми, тэнкыйди эшчәнлеге.
29. 1950 елларның икенче яртысы - 1980 елларның беренче яртысында (тоталитаризмнан соңгы чор) татар әдәби тэнкыйте һәм аның үсеш закончалыклары.
30. Әдәби тэнкыйтьнең шартлары турында галимнәр, тэнкыйтьчеләр.

31. Гомәр Гали - тәнкыйтьче һәм әдәбият галиме.
32. 1930 елларның икенче яртысы - 1950 елларның беренче яртысында әдәби тәнкыйть (тоталитар чор).

7.1. Основная литература:

1. Говорухина Ю.А. Русская литературная критика на рубеже XX-XXI веков [Электронный ресурс] / Ю.А. Говорухина - Красноярск : СФУ, 2012.
[-http://www.studentlibrary.ru/book/ISBN9785763825671.html](http://www.studentlibrary.ru/book/ISBN9785763825671.html)
2. Крылов В.Н. Русская литературная критика конца XIX - начала XX века : стратегии творческого поведения, социология литературы, жанры, поэтика [Электронный ресурс] : учеб. пособие / В.Н. Крылов. - 2-е изд., стер. - М. : ФЛИНТА, 2015. -
<http://www.studentlibrary.ru/book/ISBN9785976519763.html>
3. Говорухина, Ю. А. Русская литературная критика на рубеже XX-XXI веков [Электронный ресурс] / Ю. А. Говорухина. - Красноярск: Сиб. федер. ун-т, 2012. - 359 с. - ISBN 978-5-7638-2567-1. <http://znanium.com/bookread2.php?book=443170>
4. Буранок, О., М. Русская литература XVIII века: Хрестоматия мемуаров, эпистолярных материалов и литературно-критических статей [Электронный ресурс] : учеб. пособие / под ред. проф. О. М. Буранка. . 3-е изд., стер. - М.: ФЛИНТА, 2013. - 369 с. - ISBN 978-5-9765-0130-0; <http://znanium.com/bookread2.php?book=457963>
5. Горбачевич, О., Е. Современный русский литературный язык : учеб. пособие / В.Д. Стариченок [и др.]; под ред. В.Д. Стариченка. - Минск: Выш. шк., 2012. - 591 с.: ил. - ISBN 978-985-06-2138-2. - <http://znanium.com/bookread2.php?book=508568>
6. Гилязов Т.Ш. История татарской литературной критики. ЭОР:
<http://edu.kpfu.ru/course/view.php?id=1673>

7.2. Дополнительная литература:

1. Крылов В.Н. Критика и критики в зеркале Серебряного века [Электронный ресурс] / Крылов В.Н. - М. : ФЛИНТА, 2014. - <http://www.studentlibrary.ru/book/ISBN9785976517660.html>
2. Недзвецкий В.А., Зыкова Г.В. Русская литературная критика XVIII-XIX веков: Курс лекций / В. А. Недзвецкий, Г. В. Зыкова. - М.: Аспект Пресс, 2008. - 302 с.
<http://www.studentlibrary.ru/book/ISBN9785756705089.html>
3. Литературное редактирование текстов средств массовой информации : учеб. пособие / Т.И. Сурикова. ? М. : ИНФРА-М, 2018. ? 152 с. + Доп. материалы [Электронный ресурс; Режим доступа <http://www.znanium.com>]. ? (Высшее образование: Бакалавриат).
<http://znanium.com/bookread2.php?book=939536>
4. Чехов, А.П. Критик [Электронный ресурс] / А.П. Чехов. - М.: Инфра-М, 2015. - 6 с. - Режим доступа <http://znanium.com/catalog.php?bookinfo=518048>
5. Колядич, Т., М. Русская проза XXI века в критике: рефлексия, оценки, методика описания: Учебное пособие / Т.М. Колядич, Ф.С. Капица. - М.: Флинта: Наука, 2010. - 360 с. (e-book) ISBN 978-5-9765-0321-2
<http://znanium.com/bookread2.php?book=320761>
6. Вольф, Ю. Школа литературного мастерства: От концепции до публикации: рассказы, романы, статьи, нон-фикшн, сценарии, новые медиа / Вольф Ю. - М.: Альпина нон-фикшн, 2016. - 384 с.: ISBN 978-5-91671-320-6;
<http://znanium.com/bookread2.php?book=926854>

7.3. Интернет-ресурсы:

КФУ - Научная библиотека им. Н.И.Лобачевского - old.kpfu.ru/lib/

Научная библиотека им. Н.И.Лобачевского Казанского ... - g-egorov.livejournal.com/115591.html

Научная библиотека им.Лобачевского Казанского университета .. - isl.ksu.ru

Научно-образовательные ресурсы КФУ - http://www.kpfu.ru/main_page?p_sub=80

Электронная Библиотека КГУ / Каталог Книг - library.ksu.ru

8. Материально-техническое обеспечение дисциплины(модуля)

Освоение дисциплины "История татарской литературной критики" предполагает использование следующего материально-технического обеспечения:

Мультимедийная аудитория, вместимостью более 60 человек. Мультимедийная аудитория состоит из интегрированных инженерных систем с единой системой управления, оснащенная современными средствами воспроизведения и визуализации любой видео и аудио информации, получения и передачи электронных документов. Типовая комплектация мультимедийной аудитории состоит из: мультимедийного проектора, автоматизированного проекционного экрана, акустической системы, а также интерактивной трибуны преподавателя, включающей тач-скрин монитор с диагональю не менее 22 дюймов, персональный компьютер (с техническими характеристиками не ниже Intel Core i3-2100, DDR3 4096Mb, 500Gb), конференц-микрофон, беспроводной микрофон, блок управления оборудованием, интерфейсы подключения: USB, audio, HDMI. Интерактивная трибуна преподавателя является ключевым элементом управления, объединяющим все устройства в единую систему, и служит полноценным рабочим местом преподавателя. Преподаватель имеет возможность легко управлять всей системой, не отходя от трибуны, что позволяет проводить лекции, практические занятия, презентации, вебинары, конференции и другие виды аудиторной нагрузки обучающихся в удобной и доступной для них форме с применением современных интерактивных средств обучения, в том числе с использованием в процессе обучения всех корпоративных ресурсов. Мультимедийная аудитория также оснащена широкополосным доступом в сеть интернет. Компьютерное оборудование имеет соответствующее лицензионное программное обеспечение.

Компьютерный класс, представляющий собой рабочее место преподавателя и не менее 15 рабочих мест студентов, включающих компьютерный стол, стул, персональный компьютер, лицензионное программное обеспечение. Каждый компьютер имеет широкополосный доступ в сеть Интернет. Все компьютеры подключены к корпоративной компьютерной сети КФУ и находятся в едином домене.

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе "БиблиоРоссика", доступ к которой предоставлен студентам. В ЭБС "БиблиоРоссика" представлены коллекции актуальной научной и учебной литературы по гуманитарным наукам, включающие в себя публикации ведущих российских издательств гуманитарной литературы, издания на английском языке ведущих американских и европейских издательств, а также редкие и малотиражные издания российских региональных вузов. ЭБС "БиблиоРоссика" обеспечивает широкий законный доступ к необходимым для образовательного процесса изданиям с использованием инновационных технологий и соответствует всем требованиям федеральных государственных образовательных стандартов высшего профессионального образования (ФГОС ВПО) нового поколения.

Компьютерный класс, оргтехника, теле- и аудиоаппаратура, виртуальная электронная библиотека учебно-методической литературы, доступ к сети Интернет.

Программа составлена в соответствии с требованиями ФГОС ВПО и учебным планом по направлению 44.03.01 "Педагогическое образование" и профилю подготовки Родной (татарский) язык и литература .

Автор(ы):

Гилязов Т.Ш. _____

"__" _____ 201__ г.

Рецензент(ы):

Сайфулина Ф.С. _____

"__" _____ 201__ г.